

Educadors i sostenibilitat en ciutats històriques

CULTURES IN BLUE • CC LEONARD JOHN MATTHEWS

Les ciutats que n'han tingut voluntat han esdevingut, en els darrers anys, ciutats educadores. L'any 1994 es formalitzà l'Associació Internacional de Ciutats Educadores, amb seu a Barcelona.

A la ciutat de Girona s'inicien, des de començaments dels vuitanta, accions per consolidar el paper educatiu del municipi i l'any 1993 neix el Programa d'Educació Ambiental i Coneixement de la Ciutat. Les diferents actuacions derivades del Programa s'emmarquen en dos grans àmbits: coneixement de la ciutat i foment de la consciència ambiental dels ciutadans. Les activitats que conformen el programa són guiades, sovint, per un educador o educadora.

Els resultats ens mostren que els educadors estan molt preocupats pels coneixements que transmeten, i l'observació externa també ho constata; els educadors reconeixen la importància de l'experimentalitat; en canvi, externament no es pot corroborar que els seus mètodes vagin en aquest camí, justament el contrari. **Altres aspectes importants de l'educació per a la sostenibilitat són pràcticament oblidats: el pensament crític (i reflexiu), el treball col·laboratiu, l'educació per al medi, la dimensió de futurs.**

Amb els resultats i els marcs teòrics corresponents arribem a una proposta emmarcada en l'educació per a la

sostenibilitat. Es tracta de seixanta-cinc capacitats i destreses. Configuren una pauta per organitzar un desplegament curricular per a la formació. Els educadors han de desenvolupar habilitats comunicatives, centrades a saber adaptar els missatges al col·lectiu destinatari i saber seleccionar la informació; han de ser destres a l'hora d'incentivar el diàleg i han de dominar comportaments de comunicació no verbal.

Igualment, han de valorar com a positiu desenvolupar el pensament crític a

través de les activitats que guien, i han de saber com han de fer-ho. Els educadors han de comprendre i saber portar a la pràctica una visió holística de la realitat, la qual cosa significa **entendre el funcionament de la ciutat com un sistema**; estar obert als diferents camps del saber per entendre i enriquir l'anàlisi de la realitat del medi urbà; **comprendre la ciutat com una realitat a escala local en connexió amb l'escala global**; saber integrar les dimensions ambientals (social, econòmica, política, històrica, cultural, estètica, física i biològica); **provocar en els visitants l'eixamplament de les seves concepcions.**

Creiem que els educadors han de voler desenvolupar el compromís amb l'entorn. Això significa que han de voler estimular el sentiment de pertinença a la pròpia ciutat, allunyant el fet de

considerar-la només un context físic aliè als interessos personals; han d'entendre la ciutat com un entorn d'aprenentatge; han de suggerir i buscar fórmules per exercir una ciutadania activa i responsable; han de saber i voler denunciar les mancances urbanístiques, socials i ambientals de la ciutat, i no només expressar-ne les excel·lències; han de posar de mani-

fest els avantatges i els desavantatges de viure a la ciutat.

També cal incentivar i trobar moments per treballar els valors per a la sostenibilitat. Aquests són els que fan referència a la ciutadania democràtica: respecte, tolerància, participació, responsabilitat i interès per la cosa pública; els que respecten la convivència i la diversitat de cultures; la solidaritat entre les classes socials i entre els diferents barris de la ciutat; les responsabilitats individuals i col·lectives per caminar cap a la sostenibilitat.

La ciutat històrica és una ciutat patrimonial, i els educadors que hi treballen han de poder donar un sentit històric a les qüestions que tracten; han de realçar el valor patrimonial dels paisatges urbans que s'ho mereixen, i no només dels catalogats com a tals; han de presentar i compartir la identitat, els costums propis i els orígens de la ciutat amb els visitants; han de conèixer i saber aplicar tècniques d'interpretació del patrimoni. I tot això, sense oblidar plantejar el futur o els futurs possibles de la ciutat, en funció de les nostres actuacions d'avui.

Rosa M. Medir Huerta i Anna M. Geli de Ciurana, Universitat de Girona

www.udg.edu/greca